

Oponentský posudek dizertační práce Magdy Španihelové *Naše (krásné, zdravé, moderní a národní) tělo: vizuální reprezentace kultury a sportu v kontextu formování národní identity v meziválečném Československu*, FF UK, katedra filmových studií, Praha 2017

Texty kolegyně Magdy Španihelové sleduji už několik let. Její stat' „Tam se svět hne, kam se síla napře!“ z publikace editorů Ivana Klimeše a Jana Wiendla *Kultura a totalita: Národ* (2013) mě zaujala natolik, že jsem autorku vyzval ke spolupráci na kolektivní monografii *StArt: Sport jako symbol ve výtvarném umění*, vydané v roce 2016. Z mého zájmu o autorčiny práce a z jejího podílu na mých editorských počinech však nevyplyne, že budu k její dizertaci shovívavý, což ostatně prokážou kritické partie mého posudku.

Autorčina dizertační práce má multidisciplinární charakter. Proplétají se v ní dobré znalosti dějin meziválečného Československa s dějinami tělesné výchovy a sportu, s dějinami vizuálních médií a s jakýmsi obecnými dějinami těla, v tom směru, jaký od šedesátých let 20. století vytyčily spisy filozofa Michela Foucaulta. Přestože ve všech těchto ohledech už má autorka na co navazovat – v posledním bodě už jí připravily cestu například práce literárních historiček Růženy Grebeníčkové a Libuše Heczkové, filozofky Anny Hogenové nebo historiků Daniely Tinkové a Petra Roubala -, předložila syntézu značně originální a přínosnou. Osobité zabarvení dává jejímu výzkumu hlavně téma nacionalismu, u něž prokázala výborné znalosti domácí a zvláště zahraniční literatury z posledních dvaceti let a dokázala je dobře aplikovat na svůj stejně osobitě vymezený materiál.

Za program své práce si Magda Španihelová vytkla průzkum různých možností vizuální reprezentace těla v československé meziválečné kultuře ve vztahu k procesu národní „*afiliace*“. Nasbíranou látku pak rozčlenila do čtyř oddílů, kterým ve třech případech dominují individuální postavy a individuální těla meziválečné kultury a sportu (zápasník Gustav Frištenský, tanečnice Milča Mayerová, atletka Zdeňka Koubková). Oddíl úvodní autorka naproti tomu věnovala sokolským sletům, na něž se podobně jako Petr Roubal v jeho knize o československých spartakiádách (2016) dívá jako na manifestaci kolektivního těla tehdejšího národa, spíše ovšem českého než československého. Tyto čtyři kapitoly nemají zcela jasně zformulovaný záměr nebo hypotézu, kterou by měl další text prověřovat, a stejně tak u nich trochu postrádám jasně zformulované pointy. Do materiálu, nasbíraného s nespornou erudicí, se spíše autorka odvážně vrhá a v průběhu svého výkladu ho inteligentně glosuje. Osobně je mi tento přístup sympatický, protože ho sám někdy užívám, a věřím tomu,

že jsem se díky němu dozvěděl o meziválečné kultuře a o tématu „*národního těla*“ víc než z kdekaké přísně systematické práce. Přesto si myslím, že kdyby Magda Španihelová uvažovala u své dizertace o jejím knižním vydání, a to by jistě měla, přesnější formulace cílů a point jednotlivých oddílů by jejímu textu prospěla a usnadnila by jeho pochopení.

Kdybych pak měl upozornit na druhý spornější rys její dizertace, uviděl bych ho v autorčině přístupu k obrazovému materiálu. V prvním odstavci svého posudku jsem se zmínil o její studii z roku 2013 a můžu nyní prozradit, že mě na ní nejvíce upoutala její mistrovská analýza známé fotografie cvičitelů Sokola z roku 1864. Když nyní Magda Španihelová věnovala svou dizertaci tématu vizuální reprezentace, tak se domnívám, že podobných vizuálních dokumentů a podobných mistrovských analýz by její předložená práce měla obsahovat víc. Při jejím pročítání jsem někdy získával dojem, že kontextu vybraného vizuálního dokumentu dává autorka větší váhu než dokumentu samému. V některých případech můj dojem podporuje i lakoničnost popisku k dané ilustraci. Než Magda Španihelová přistoupí ke knižnímu vydání své práce, doporučuji její pozornosti například knihu anglických editorů Mika Hugginse a Mika O'Mahonyho *The Visual in Sport* (2014), ta pro ni může být v rozboru vizuálních dokumentů inspirativní. Pokud však jde o analýzu dobových filmů, tam podle mého názoru dosáhla autorka optima.

Mé kritické připomínky k dizertaci Magdy Španihelové neznamenaají, že bych si její práce vysoce necenil. Autorka předložila k obhajobě dizertaci vynikající, přínosnou a objevnou, vyhovující všem nárokům na práci tohoto typu. Vřele ji proto doporučuji k obhajobě a vzdor mým námitkám ji navrhuji ocenit nejlepším možným ohodnocením.

Prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc., v Praze 29. 10. 2017